

METSÄSTYSSEURA NAAKIJAT ry

40 VUOTTA JÄSENTEN HYVÄKSI

JANI KUSTULA

Metsästysseura Naakijat ry:n historiikki

1973–1997

1998–2003

2004–2013

25.5.2013

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	METSÄSTYSSEURA RIISTANPYYTÄJÄNÄ JA HOITAJANA	2
2.1	Hirvenmetsästys ja peijaiset	2
2.2	Lintujen ja jänisten metsästys	3
2.3	Riistanhoito	4
3	TIEVATUPA, AMPUMARATA JA KILPAILUTOIMINTA	4
3.1	Tievatupa – seuran toimintakeskus	4
3.2	Ampumarata	6
3.3	Kilpailutoiminta.....	6
4	NAAKIJAT TÄNÄÄN.....	8
	LÄHTEET	9

1 JOHDANTO

Syväjärven Järvihoivissa pidetty kokous metsästysseuran perustamiseksi oli saanut kylien metsästäjät liikkeelle 24.5.1973. Perustavassa kokouksessa oli läsnä 52 henkeä, joten kiinnostus metsästystoimintaan oli jo alusta alkaen varsin vahvaa. Mukana metsästyksestä kiinnostuneita oli Syväjärven, Hinganmaan, Impalehdon ja Riipin kyläryhmistä. Ensimmäisenä puheenjohtajana metsästysseuran historiassa nuijaan tarttui Paavo Martin, muut johtokunnan jäsenet olivat Esko Mattanen, Kaarlo Riipi, Pentti Simppala, Hannu Tasala, Pauli Lintula, Kauko Aikio, Antero Hoppula ja Risto Ollila.

”Me allekirjoittaneet olemme tänään perustaneet Metsästysseura Naakijat nimisen metsästysyhdistyksen...”, kirjoitettiin seuran perustamiskirjaan 40 vuotta sitten ja luotiin perusta monipuoliselle toiminnalle yhteisillä riistamailla. Seuran säännöiksi hyväksyttiin metsästysseuroille yleisesti laaditut mallisäännökset ja niihin haluttiin lisäyksenä vielä koirien jalostustoiminta.

Kokouksessa päätettiin myös metsästysseuran nimen valinnasta. Keskustelujen jälkeen esille nousi Pekka Konolan ehdottama nimi; Naakijat, joka sopi riistahenkisenä seuran nimeksi. Onpa nimi ollut joillekin outo ja riistaesitteessä seuralle 1970-luvulla erilaisia malleja esitellyt Oy Aino Lindeman Ab lähestyi metsästysseura Maatiaa kunnioittavasti kirjeellä. Naakijat tunnetaan nykyisin ainakin metsästäjäpiireissä.

Virallinen sinetti metsästysseuran toiminnalle saatiin sisäasiainministeriön päätöksellä toukokuussa 1974. Tuossa päätöksessä sisäministeri Heikki Tuomisen allekirjoituksella hyväksyttiin Metsästysseura Naakijat – niminen yhdistys ”jonka tarkoituksenaan muun ohella kuuluu harjoittautuminen ampuma-aseiden käytössä”. Metsästäjänä oli lähdetty jo aiemminkin, mutta nyt metsästäjä lähti pyyntipoluille seuran jäsenenä. Seuraan kuulumisen toi etuja ja samalla myös velvollisuuksia metsästäjälle.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana seurassa oli jäseniä 283 ja käytössä oleva pinta-ala 16240 hehtaaria. Ensimmäisessä kesäkokouksessa ratkaistiin seuran hihamerkkikilpailu. Voittajamerkin oli laatinut Martti Puunuvaara. Samassa kokouksessa päätettiin ampumaradan rakentamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä. Seuran lähtökohtana olikin yhteistyön ja talkoilun avulla tukea metsästystä alueella.

Seuran perustamisvaiheessa tehtäväksi asetettiin yksityisten metsästäysmaiden hankkiminen seuran jäsenten käyttöön. Maanomistajat vuokrasivat maansa seuralle 5 vuodeksi kerrallaan jonka vuoksi heidän ei tarvitse maksaa seuran jäsenmaksua. Uusien vuokrasopimusten teko aloitettiin hyvissä ajoin ja valtaosa maanomistajista vuokrasikin maansa Naakijoiden käyttöön myös jatkossa. Muutamat jäsenet eivät kuitenkaan olleet valmiita vuokraamaan alueitaan entisillä ehdoilla. Vuosia jatkuneiden yhtenäisyyttä rikkoneen kiistelyn ja sovittelun epäonnistumisen jälkeen seura katsoi ainoaksi ratkaisuksi erottaa maanvuokrauksesta kieltäytyvät jäsenensä.

Seura katsoi seitsemän erotetun jättäneen täyttämättä ne velvollisuudet, joihin he seuran jäseninä olivat sitoutuneet. Asianajaja oli ollut myös mukana selvittämässä kiistoja. Vuosia jatkuneen epäsovun katsottiin vahingoittaneen seuraa ja olleen lisäksi seuran sääntöjen ja tarkoitusperien vastaista. Sääntöjen mukaan metsästysseura toteuttaa tarkoitustaan ja muun muassa hankkimalla maita metsästys- ja riistanhoitotarkoituksiin.

2 METSÄSTYSSEURA RIISTANPYYTÄJÄNÄ JA HOITAJANA

2.1 Hirvenmetsästys ja peijaiset

Hirvi on ollut seuran metsästäjien tähtäimessä alusta alkaen tavoiteltu saaliseläin. Hirvimäärät ovat vaihdelleet vuosikymmenten kuluessa ja huonoimpina aikoina hirvi on ollut kokonaan rauhoitettu. Vuosien myötä hirviporukoitten määrät ovat kasvaneet. Metsästäjät ovat olleet hyvinkin kiinnostuneita metsien sarvipäistä ja samalla seuran taloudelle hirvenmetsästys on tuonut peijaisten muodossa tärkeitä euroja talouden ylläpitämiseen. Hirvenhuutokauppa on seuran taloudelle jäsenmaksujen jälkeen suurin tulonlähde. Viralliset ensimmäiset hirvipeijaistanssit päästiin pitämään seuran puitteissa Syväjärven Järvihovilla.

Peijaisperinne onkin ollut kiinteä osa metsästysseuran historian kulkua. Peijaisissa seuran jäsenet ovat päässeet yhdessä maistelemaan hirvikäristystä ja rupattelemaan kuulumisia. Aikaisemmin peijaisten yhteydessä on pidetty peijaistansseja ja tanssit saattoivat olla hyvinkin värikkäitä. Seuran jäsenet ovat saaneet useana vuonna odotella jännityksellä, kuinka seuralle myönnetyt hirvet saadaan kaadettua.

Seuran hirvenpyynnille 1980-luvun alku oli tuskaista aikaa, kun vasat jäivät lähes vuosittain metsään juoksemaan. Peijaiset jäivät kokonaan pitämättä 1982, kun hirvet jäivät kaatamatta. Hirvipeijaiset on pyritty pitämään aina kyseisenä pyyntisyksynä. Tämä ei ole kuitenkaan ollut aina mahdollista, näin ollen peijaisten pito on siirtynyt vuodenvaihteen jälkeen. Peijaiset on siirrytty pitämään seuran omalla Tievatuvalla, entisen kylävuorottelun sijaan.

Seuran hirvenpyynti on tehostunut vuosituhannen alusta lähtien. Perinteinen ajo-passipyynti on saanut väistyä koirapyynnin edestä. Lisäksi niin sanottu ”määkiminen” on tehostanut pyyntiä, varsinkin hirvien kiima-aikana. Samalla teknologia on kehittynyt, vanhojen VHF-puhelimien tilalle on tullut kännykät, joka on tehostanut yhteydenpitoa eri henkilöiden välillä. Näiden lisäksi koiratutkat ovat auttaneet seuraamaan hirvien liikkeitä entistä paremmin koirien avulla.

2000-luvulle tultaessa hirvien määrä on kasvanut tasaisesti aina vuoteen 2010. Tämä vuosi oli samalla seuran historian suurin hirvenkaatovuosi, tällöin lupia myönnettiin 83:lle aikuiselle ja 25:lle vasalle. Sama vuosi oli niin sanottu leikkausvuosi, jolloin ympäri Suomea pyrittiin pienentämään hirvikantaa. Vuoden 2010 jälkeen lupien määrä on vähentynyt ja samalla hirvikanta on tasaantunut tavoitetasolle.

2.2 Lintujen ja jänisten metsästys

Kanalintujen metsästys on ollut suosituin metsästysmuoto Naakijoitten keskuudessa. Seuran alueella kanalintujen määrät ovat vaihdelleet rajustikin vuosittain. Vuonna 1984 maalintukanta oli lähes nollassa ja sen vuoksi Lapin riistanhoitopiiri oli rauhoittanut maalinnut metsästykseltä koko Lapin alueelta. Samalla metsästysaikaa on myös pyritty lyhentämään huonoina vuosina.

Vesilinnut ja jänikset ovat kuuluneet myös monen metsästäjän riistasaaliiseen. Vesilinnuista hanhi on noussut tärkeäksi saaliiksi. Hanhikanta on riistanhoidollisesti pidetty seuran alueella kohtuullisen hyvänä, vaikka hanhikanta on taantunut valtakunnallisesti. Jäniksen pyynti on hieman laantunut entisaikojen pyyntimääristä.

2.3 Riistanhoito

Seura on yrittänyt koko toiminta-aikansa innostaa jäseniään pienpetojen pyyntiin. Riistanhoidon tärkeimpänä tehtävänä onkin ollut pienpetojen vähentäminen erilaisilla pyyntimenetelmillä. Vuosituhannen alkupuolelta pienpetojen, varsinkin kettujen, määrä on noussut vuoteen 2012 asti. Tällöin kettuja saatiin saaliksi 60 kappaletta, joka oli seuran historian suurin kulukorvauksina maksettu erä. Uutena tulokkaana metsästysseuran alueella on tavattu supikoiraa. Ensimmäinen supikoira saatiin vuonna 2005, ja vuosittain saalismäärä on ollut muutama supikoira per vuosi. Minkkikanta on ollut taantuva, mutta viime vuonna minkkejä saatiin huomattavasti enemmän kuin ennen. Näätäkanta on ollut laskussa.

Riistanhoito ei ole pelkästään pienpetojen pyytämistä, se on myös riistaeläinkannan elinvoimaisena pitämistä laillisen metsästämisen vaalimista. Seura pitää yllä useampia riistapeltoja, jotka ovat tarkoitettu hirvieläimille sekä muille riistaeläimille. Riistapeltoja pidetään yllä seuranjäsenten yhteisillä talkoilla. Riistapeltojen lisäksi metsään viedään vuosittain noin sata kappaletta hirvieläimille tarkoitettuja nuolukiviä sekä hanhille, että muille vesilinnuille viedään noin 600 kiloa jyviä. Seura on tehnyt periaatepäätöksen kieltämällä hanhien syyssyöttämisen. Lisäksi muuttolinnuille valmistetaan uuttuja sekä huolletaan niitä. Jäseniä on myös kehoitettu ilmoittamaan viranomaisille laittomasti tapahtuvasta metsästyksestä. Lisäksi seuran alueella on ryhdytty koirakurin tiukentamiseen.

3 TIEVATUPA, AMPUMARATA JA KILPAILUTOIMINTA

3.1 Tievatupa – seuran toimintakeskus

Saarijärven rannalta vuonna 1984 ostetulle tontille suunniteltiin rakennettavaksi Naakijoitten yhteistä toimintakeskusta. Pitkään puheissa olleen tontin erottamistyöt tehtiin seuraavana vuonna. Seuran suunnitelmat kuitenkin muuttuivat seuraavan vuosikymmenen aikana. Tuolloin vaihtoehdoksi tuli Hinganmaassa sijaitsevan Tievatuvan hankkiminen seuralle. Tehdyissä laskelmissa todettiin Tievatuvan tulevan seuralle halvemmaksi kuin Saarijärvelle alun perin suunnitellun rakennuksen. Talkootöitä olisi myös jouduttu tekemään moninkertaisesti.

Seura myi Saarijärvellä sijaitsevan tonttinsa 1991 ja päätti Tievatuvan kiinteistön ja 4000 neliömetrin tontin ostamisesta. Sääntöihin lisättiin pykälä, joka mahdollistaa seuran voivan omistaa myös kiinteää omaisuutta.

Tievatuvan peruskorjaus aloitettiin miltei heti hankinnan jälkeen. Peruskorjaus toteutettiin seuran jäsenten talkoovoimin. Vuonna 1994 Tievatuvalle vedettiin vesijohto ja samana vuonna rakennettiin silloiset euronormit täyttävä lihanleikkuuhuone. 2000-luvulla otetun lainan ja omarahoituksen turvin Tievatupa sai 60 m² lämmintä tilaa käsittäen saunan ja pesuhuoneen, takahuoneen, keittiön, wc:t ja varaston. Seuraavassa vaiheessa uusittiin Tievatuvan Sali ja samaan aikaan vaihdettiin vanhat ikkunat uusiin.

Tievatupaa on kehitetty seuran jäseniä varten määrätietoisesti tulevaisuutta silmällä pitäen. Sisätilojen uusimisen jälkeen Tievatuvalle on asennettu ilmalämpöpumppu vuonna 2009 parantamaan sisätilojen viihtyvyyttä ja energiatehokkuutta ja samalla uusittiin sisäkalusteet. Seuraavana vuonna välikatolle lisättiin puhallusvillaa 30 senttiä parantamaan lämpöeristystä.

Vuonna 2011 saatiin Pohjoisimman Lapin Leader ry:ltä avustusta ulkovuorauksen uusimiseen sekä eteisen kunnostukseen. Avustuksen antajan ehtona oli, että Naakijat ry:llä on olemassa oleva sopimus Kaarto - Hinganmaan kyläseuran kanssa käyttöoikeussopimus tiloihin. Lisäksi sopimuksessa korostettiin muidenkin yhteisöjen mahdollista käyttöoikeutta, joka voidaan sopia erikseen. Samalla korostettiin tilojen käyttöasteen nostamista. Ulkovuorauksen uusimine toteutettiin talkoovoimin, johon käytettiin noin 1800 työtuntia.

Seura on kehittänyt hirvenpyynnin laajentuessa myös lihankäsittelyä. Seuralle rakennettiin vuonna 2007 oma nylkytorni lihankäsittelyvajan yhteyteen. Tämä on oleellisesti parantanut saatujen hirvien lihanlaatua. Hirventaljoille rakennettiin oma varasto 2010. Seura hommasi myös oman vakuumikoneen saman vuonna, joka on seuran jäsenten käytössä. Tällä hetkellä jäsenet ovat antaneet seuran hallitukselle luvan jatkaa suunnittelua uuden EU-direktiivit täyttävään lihankäsittelyhuoneeseen.

Näiden kaikkien tilojen aikaansaanti on vaatinut paljon talkootyötä, mutta palkintona siitä jäsenten eduksi tilat, jotka ovat tarvittaessa käytössä erilaisiin tarkoituksiin pientä korvausta vastaan. Tilat ovat myös vuokrattavissa seuran ulkopuolisille henkilöille. Saaduilla korvauksilla pyritään kattamaan pakolliset menokulut.

3.2 Ampumarata

Kuten alussa todettiin: Naakijat on seura ”jonka tarkoituksenaan muun ohella kuuluu harjoittautuminen ampuma-aseiden käytössä”.

Ampumaradan saaminen seuran käyttöön oli alkuvuosien päämäärä. Vuonna 1975 Naakijat vuokrasi ampuma-alueen Huotarivaarasta yhteisesti Unarinperän metsästysseuran kanssa. Yhdessä maksettu vuokrahinta oli tuolloin 150 markkaa. Seuraavana vuonna suunniteltiin täydellä tohinalla ampumaradan rakentamista. Ampumaradasta tulikin vuosiksi seuran aktiivisten jäsenten talkoontyön voimannäyttö.

Ilman talkootyötä ampumarataa ei olisi saatu pystyyn. Vuonna 1976 ampumarata-alue raivattiin talkoilla yhteistyössä Unarinperän metsästysseuran kanssa. Radan rakennustyöt aloitettiin heti, kun rakennuslupa oli saatu. Talkoopäiviä Naakijoille kertyi yhtenä aktiivisen rakentamisen vuotena 56 päivää. Talkoissa kävi 37 jäsentä, joista innokkaimmat talkoilivat kolme jopa neljäkin päivää. Ampumarata oli käytössä seuraavana vuonna.

Metsästysseura lunasti, yhdessä Unarinperän metsästysseuran kanssa, Huotarivaaran ampumaradan maa-alueen omaksi vuonna 2003. Ampumaradalle hommattiin puhelimet ja huollettiin alueen rakennukset sekä hirvirata vuonna 2007. Ampumaradalle vievä tie huollettiin 2011. Viime vuonna rata-alueelle tehtiin turvallisuutta edistävät korjaukset, johon osallistui myös Syväjärven paliskunta lahjoittamalla turva-aidan tolpat. Aluetta pidetään yllä seurojen välisillä talkoilla.

3.3 Kilpailutoiminta

Seuralle hankittiin 1980 pienoishirvirata ja ilmakivääri, jotka olivatkin alkuaikoina jäsenten ahkerassa käytössä. Edellisenä vuonna Lapin jääkäripataljoonan haasteammunnoissa Naakijoiden edustajat eivät olleet onnistuneet. Kilpailut oli käyty pienoishirvirata-ammuntana ilmakiväärillä.

Pienoishirviradan ahkera käyttö harjoitteluun näkyi heti ja reserviupseerien järjestämässä pienoishirven haasteammunnassa Naakijat ottivat jo kaksi kärkisijaa. Pienoishirven kunnanmestaruuskilpailussa menestys jatkui ja saaliina oli kunnanmestaruus sekä peräti kolmoisvoitto nuorissa.

Huotarivaaran ampumaradalla oli järjestetty monenlaista ampumatoimintaa. Hirvikoeammunnat, hirvihölkä- ja hiihto sekä luodikkoammunnat ovat saaneet jäseniä harjoittelemaan ja kilpailemaan aina SM-kisoja myöten. Vuosien varrella Naakijoiden jäseniä on päässyt komeilemaan aivan kärkisijoille ja harjoittelun tuloksia on saanut korjata myös satona riistamailla.

Varsinkin 1980-luvulla seurasta löytyi useita jäseniä, jotka menestyivät kilparadoilla. Esimerkiksi 1982 pienoishirven joukkuekilpailussa tuli arvokas voitto, samoin seurojen välisissä ammunnoissa. Naakijat kuuluivat Sodankylän parhaimmiston lähes lajissa kuin lajissa. Hirvenhiihto puolella nuorissa Riistanhoitoyhdistyksen mestaruus, hyviä sijoituksia tuli myös yleisissä ja ikämiessarjoissa. Vuosittain jäseniä on osallistunut erilaisiin Suomenmestaruuskilpailuihin, joissa myös on tullut menestystä.

Aktiivisina vuosina jäsentenvälisiä kisoja pidettiin parikin kertaa vuoteen. Seuran jäseniä on osallistunut talkoisiin Sodankylässä 2006 järjestetyissä Suomenmestaruus hirvenhiiidoissa. Talkooväkeä oli noin 30 henkilöä.

Unohtaa ei myöskään pidä pilkkikilpailuissa saavutettua menestystä. Seuran edustajia on nähty SM-pilkissä ja Kalamiespiirin pilkkikilpailuissa. Seuran haastekilpailuissa pilkkimiehet ovat olleet myös voittokannassa. Vuonna 1994 Naakijat saivat järjestettäväkseen pilkinnän Lapin Kalamiespiirin-piirinmestaruus kilpailut ja tuolloin Syväjärven jäällä pilkkireikiä kairasi nelisensataa kilpailijaa. Järjestelyt onnistuivat erinomaisesti ja yksi seuran jäsenistä nappasi myös pronssimitalin. Muita pilkkikisoja vuosien varrella on pidetty tukuittain ja haastekilpailuissa Ahti on ollut erityisen suotuisa Naakijoille. Lapin Kalamiespiirinmestaruus pilkkikilpailut pidettiin myös vuonna 2002 Syväjärven jäällä toukokuuisessa sohjokelissä. Kaikesta huolimatta kisat onnistuivat hyvin.

4 NAAKIJAT TÄNÄÄN

Metsästysseura Naakijat ry:ssä on tällä hetkellä 468 jäsentä, joista naisjäseniä noin viidesosa. Maanomistajia seurassa on noin 130, jotka ovat antaneet maansa metsästysseuran käyttöön toistaiseksi voimassaolevilla vuokrasopimuksilla. Seuran metsästysalueeseen kuuluu 24142 hehtaaria.

Seurassa toimii erilaisia jaostoja: riistanhoito-, kilpailu-, kala-, nais- sekä suunnittelujaosto; joista naisjaosto on perustettu 1985. Suunnittelujaoston päätehtävänä on suunnitella rakennushankkeita. Tulojen hankinnassa tärkeimpiä varainhankintoja ovat jäsenmaksut, hirvenlihahuutokaupat, peijaiset sekä arpajaiset.

Seuran historian 40 vuoteen on mahtunut monenlaista; onnistuneita riistanpyyntireissuja, kilpailujen jännitystä, peijaisten iloa sekä muita erilaisia yhteisiä toiminnallisia hetkiä. Toiminta ei kuitenkaan ole ollut aina pelkkää linnunlaulua. Onpa joskus jäänyt metsään kaatamatta jääneet seuran hirvet, maanvuokrauskiistan takia tapahtuneet erottamiset ja talkooväen vähentyminen ovat saaneet seuran johdon ajoittain mietteliääksi. Talkoilu ja yhteishenki ovat olleet tärkeitä voimavaroja koko nelikymmen vuotisella taipaleella. Riistanpyytäjänä ja vaalijana metsästysseura Naakijoilla on edelleen oma tärkeä tehtävä teknistyneellä aikakaudella.

Metsästysseura Naakijoiden perustamisaikoihin sääntöihin haluttiin lisätä koirien jalostustoiminta. Vuonna 2011 seura aloittikin toiminnan kennelliiton jäsenyhdistyksenä. Syksyllä 2013 seuralla tarkoitus on aloittaa koiranhaukkutuomarikoulutukset.

Seuran päätavoitteena on edelleen riistanhoito eri menetelmillä. Tavoitteena on myös pitää yllä hyviä suhteita maanomistajiin ja jäseniin, joka toteutuu pitämällä seuran säännöt kaikille tasapuolisena. Lisäksi seura haluaa kehittää erilaisten yhteisöjen tiiviinpää yhteistyötä, joka antaa mahdollisuuden yhteisöjen vapaampaan toimintaan, henkilöressurssien sekä järjestötoiminnan keventämiseen.

LÄHTEET

Metästysseura Naakijat ry. Jäsenten kertomukset.

Metsästysseura Naakijat ry. Toimintasuunnitelmat ja kertomukset 2004–2013.

Metsästysseura Naakijat ry. Vuosi- ja hirvikokousten sekä johtokunnan kokousten pöytäkirjat 2004–2013.

Postila, Tapani. 2003. Metsästysseura Naakijat ry – 30 vuotta riistapoluilla. Metsästysseura Naakijat ry:n historiikki 1973–1997, 1998–2003.